

Ausèths de noste : lo mèrlo (II)

Aqueth ausèth familhèr que'ns va perméter de parlar deus mimologismes qui son mots, còps que i a frasas, imaginats peus òmis entà interpretar lo cantar deus ausèths. N'èra pas possible dab los passerons qui an un piular qui n'ei pas briga melodiós. Per contra, lo **mèrlo** qu'a un shiular hèra musicau e que vam véder quauquas frasas tiradas deu conde *Lo mèrlo e lo gai* qui avem mentavut en la ficha 68 e qui son donc mimologismes :

Que's passa au primtemps a las purmèras cerisas. Lo gai qu'ei suu cerisèr e que's harta de cerisas. Lo mèrlo, menshidèc¹, deu pleish abans², que'u demanda :

- Ditz hòu³, e son maduras hòu ?

Lo gai que las vòu totas tad eth e que'u respon :

- Que son agrrras, que son agrrras !

Au cap d'ua pausa, lo mèrlo que'u sembla qu' un òmi e s'aprèssa. Qu'ac ditz au gai :

- Ditz hòu, que i a un òmi hòu !

Mes lo gai ne l'escota pas e pam ! Que s'amassa un còp de fusilh. Lo mèrlo que s'escapa :

- Que t'ac aví dit ! Tanpis per tu, per tu, per tu !

En prononciar de pos⁴ aqueras frasas, que reconeishem haut o baixh⁵ lo shiular deu **mèrlo**.

Qu'ei l'interjeccion *hòu* la mei caracteristica, sustot si hornitz e o i : e hòu ! | i hòu ! Tanben dab lo vèrbe *díser* a l'imperatiu : *ditz-hòu* ! Enfin, en rotlar los *rrr* au hons de la ganurra qu'escarnim lo gai.

Adara que'ns podem demandar perquè los òmis an harguat aqueths mimologismes. Simplement entà s'amusar ? Non, qu'ei hèra mei seriós, hèra mei pregond. Que cau anar de cap a las civilizacions purmèras (amerindianas, egipciana...) entà comprèner l'importància deus ausèths en los mites fondators e las religions. Mei recentament, au sègle XIIlau, qu'avem a sent Francés d'Assisis qui parlava aus ausèths qui considerava com los sons hrairs.

Los condes tradicionaus que disen qu'utes còps las bèstias e parlavan. Que podem donc pensar que los mimologismes amuishan la volentat deus òmis de comunicar dab los ausèths. Au-delà, aqueths mimologismes que son sobras⁶ de civilisacions en las quaus cada creatura avè la soa especificitat, los ausèths en particular.

¹ méfiant³ hé dis donc⁵ à peu près² depuis la haie⁴ rapidement⁶ restes, survivances

DÍSER

Lo qui l'a après a marchar...

- Tè Joan Maria, tu qui coneishes de plan lo monde de la comuna, que't vau demandar quauquarren. Si't rapèlas, a l'escòla, qu'èri dab Andrèu Casso, saps, l'ainat deu maire vòste. Que i a hèra¹ qui ne l'èi pas vist. Quin s'ac vira² ?

- Que s'ac vira be ! N'avè pas hami³ de har estudis. Qu'ei partit tà Tolosa, qu'avè tant per tant⁴ dètz e ueit ans. Qu'a tribalhat en ua agència immobiliària e au cap de quauques ans qu'a apitat la soa, puish ua auta. Pro viste que las a venudas e adara, que mia ua gran enterpresa de bastiment.

- E be hòu⁵, que s'i ei escadut⁶ ! N'a pas avut peur de's lançar en los ahars ! Com disen, **lo qui l'a après a marchar que sabè córrer !**

- Vertat qu'ei⁷ ! **Lo qui l'a après a marchar que sabè córrer !**



Aquera expression que's ditz de cap a quauqu'un o quauqu'ua qui hè ahars deus bons, qui s'ac vira tostemps de plan⁸ en la vita... Que sembla díser qu'aqueth òmi o aquera hemna qu'a avut la bona sòrta⁹ d'aver pair e mair qui l'an plan ensenhat, qui l'an plan educat, pr'amor qu'avèn de grans competéncias.

¹ il y a très longtemps² qu'est-ce qu'il devient, comment se débrouille-t-il ?³ il n'avait pas faim (envie)⁴ à peine
⁵ eh ben dis donc
⁶ il a bien réussi⁷ c'est bien vrai, c'est bien cela
⁸ qui se débrouille toujours très bien⁹ beaucoup de chance